

БАЙРАК О.М., СТЕЦЮК П.О. Атлас рідкісних і зникаючих рослин Полтавщини. — Полтава: Верстка, 2005. — 248 с., 270 іл.

Сучасний рослинний світ Полтавської області характеризується високими показниками флористичного і ценотичного розмаїття і є в цілому типовим для Лівобережного Лісостепу України. Авторів турбує те, що майже третина, тобто близько 500 видів вищих судинних рослин, має обмежене поширення в регіоні і потребує екологічного моніторингу та охорони на світовому, європейському, національному і регіональному рівнях. В атласі наведено відомості про 215 рідкісних і зникаючих видів, що зростають в області, з них 55 видів занесено до Червоної книги України, 8 — до Світового Червоного списку, 7 — до Європейського, 157 — до регіонального і 9 — до Бернської конвенції.

Атлас складається з трьох розділів. У першому характеризуються види флори Полтавської області, що потребують особливої охорони, у другому — природно-заповідні об'єкти, в яких охороняються зникаючі види рослин, в останньому розділі згадуються малопоширені види, які потребують вивчення з метою визначення їх соціологічного значення.

Для кожного виду наведено відомості про його соціологічний статус, поширення в межах України, окремі місцезростання в області, еколого-ценотичну приуроченість, життєву форму, чисельність популяцій, антропогенний вплив, заходи охорони, чорнобілий малюнок і картосхему місцезнаходжень. Окремо на 14 сторінках подані кольорові світліни рідкісних видів рослин та рослинних угруповань. Наклад книги — одна тисяча примірників. Видання атласу стало можливим завдяки обласному екологічному фонду та спонсорам, зокрема: ВАТ "Полтавський ГЗК" в особі генерального директора В.Ф. Бадагова, ЗАТ "Укртатнафта" в особі голови правління С.М. Глушка та ПП "Агро-екологія" в особі засновника С.С. Антонця.

Рецензоване видання не позбавлене деяких недоліків. Скрізь у книзі при повідом-

ленні про поширення рослин вказується, що вони "зустрічаються", але насправді вони "трапляються". Рідкісних рослин роду Ковила на території області значно більше, ніж 4 види. *Stipa pulcherrima* в області не трапляється. Авторі нерідко до видових назв наводять синоніми, проте ширшого семантичного значення їм не надають. Так, діфазіаструми сплюснутий і колючий автори іменують відповідно п'ядичами сплюснутим і колючим, проте родину називають плауною, хоча насправді вона п'ядичева. Назва родини "плаунові" належить до мовної категорії так званих ентражизмів, які було рекомендовано центром для периферійних республік за умови їх (ентражизмів) попереднього засвоєння російською термінологією, хоча в ті часи і на теренах Росії цей термін був покручем, адже рослини на перезволожених субстратах доцільніше іменувати плаунами, а не плаунами. (У флорі України, до речі, такий вид з родини Горечавкові називають плауном щитколистим, бо він справді біля берегів річок плаває на поверхні води). Слід також було б обмежити використання іноземних калюк і транслітерацій, бо назва роду *Halimolobos* важко сприймається на слух навіть науковцями і тому його доречніше іменувати українською мовою «солянка». Варто згадати, що в 1957 р. при Академії наук УРСР було створено Словникову комісію, пізніше перетворену на Комітет наукової термінології, в обов'язки якого входило стеження і рецензування термінологічних видань, запланованих до друку, то ж наші останні зауваження слід сприймати радше як побажання. Науковці зобов'язані в міру можливостей боротися за чистоту рідної мови.

Рецензоване видання, виконане на високому фаховому рівні, є вагомим внеском у справу охорони природи. Книга рекомендована для ботаніків, екологів, природознавців і природоохоронців, для всіх, хто вболіває за рідну природу.

В.Г. СОБКО, Н.В. КУШНИР